

УДК 324:329(477.8)

DOI <https://doi.org/10.30970/PPS.2026.64.51>

ВПЛИВ НОВІТНІХ ЕЛЕКТОРАЛЬНИХ ЦИКЛІВ НА КОНФІГУРАЦІЮ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПАРТІЙНОЇ СИСТЕМИ

Микола Луцький

Карпатський національний університету імені Василя Стефаника,

кафедра політичних наук

вул. Шевченка, 57, 76018, Івано-Франківськ, Україна

<https://orcid.org/0009-0007-4094-8911>

У статті здійснено комплексний аналіз впливу новітніх електоральних циклів на трансформацію конфігурації регіональної партійної системи України в умовах глибоких політико-інституційних змін, воєнного стану та підвищеної турбулентності виборчих процесів. Обґрунтовано, що електоральні цикли в сучасній Україні виходять за межі суто процедурного механізму оновлення представницьких органів влади та набувають ролі системоутворювального чинника, який визначає параметри партійної конкуренції на регіональному рівні.

Доведено, що зміни виборчих правил, характеру електоральної боротьби, умов політичної мобілізації та структури партійної пропозиції зумовлюють переформатування регіональних моделей партійного суперництва, що проявляється в коливаннях між стабілізацією та дестабілізацією партійного поля, зростанні або зменшенні фрагментації, а також у зміні співвідношення процесів націоналізації та регіоналізації партійної підтримки. Запропоновано аналітичну рамку дослідження впливу електоральних циклів на регіональні партійні системи, яка ґрунтується на поєднанні індикаторів ефективної кількості партій, електоральної волатильності, рівня конкурентності та територіальної асиметрії підтримки політичних партій.

Показано, що новітні електоральні цикли функціонують як своєрідний «перемикач» конфігурації регіонального партійного поля, формуючи нові стимули для коаліційної поведінки, партійного ребрендингу, входу та виходу політичних акторів із виборчого процесу, а також для інституціоналізації або, навпаки, ерозії регіональних партійних осередків. Зроблено висновок, що регіональні партійні системи в Україні є не механічним відображенням загальнонаціональної партійної системи, а формуються під впливом циклічної взаємодії інституційних, структурних і мобілізаційних чинників.

Ключові слова: вибори, електоральна волатильність, електоральний цикл, конфігурація партійного поля, партійна конкуренція, політичні партії, регіональна партійна система, регіональний вимір.

Сучасні електоральні процеси в Україні розгортаються в умовах глибоких політичних, інституційних і безпекових трансформацій, що істотно змінюють логіку функціонування партійної системи та характер політичного представництва. Новітні електоральні цикли дедалі виразніше виявляють свою здатність не лише відтворювати наявні конфігурації політичної конкуренції, а й активно переформатовувати їх, особливо на регіональному рівні. У цьому контексті регіональна партійна система постає як динамічне утворення, чутливе до змін виборчих правил, мобілізаційних стратегій і соціально-політичних контекстів, у межах яких відбувається електоральна взаємодія.

Актуальність та постановка проблеми в загальному вигляді. Актуальність дослідження зумовлена тим, що регіональні партійні системи в Україні не є механічним відображенням загальнонаціонального партійного поля. Вони формуються під впливом комплексу чинників, серед яких провідну роль відіграють електоральні цикли як

© Луцький М., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

повторювані, але щоразу змістовно відмінні фази політичного процесу. Кожен новий виборчий цикл створює змінні стимули для політичних партій, впливаючи на їх організаційну структуру, стратегії участі у виборах, коаліційну поведінку та взаємодію з локальними елітами.

У результаті відбувається перерозподіл політичних ресурсів і змінюється конфігурація партійного суперництва в регіонах. Особливого значення проблема набуває в умовах підвищеної політичної турбулентності, коли електоральні цикли супроводжуються частими партійними ребрендингами, входом і виходом політичних акторів з виборчого процесу, персоналізацією конкуренції та зростанням електоральної волатильності. За таких обставин регіональні партійні системи демонструють нестійкість і схильність до швидких трансформацій, що ускладнює формування стабільних моделей політичного представництва та довгострокової інституціоналізації партій на місцях.

Наукова проблема полягає у відсутності цілісного розуміння того, як новітні електоральні цикли впливають на конфігурацію регіональної партійної системи, змінюючи співвідношення між фрагментацією і концентрацією партійного поля, процесами націоналізації та регіоналізації партійної підтримки, а також рівнем стабільності партійної конкуренції. Недостатньо дослідженим залишається питання взаємодії інституційних, структурних і мобілізаційних чинників у межах електорального циклу та їх сукупного впливу на регіональні моделі партійного суперництва.

Аналіз останніх досліджень та публікацій, у яких започатковано вирішення означеної проблеми. Проблематика електоральних циклів та функціонування партійних систем посідає помітне місце в сучасному українському політичному й правовому дискурсі. Значна частина наукових праць зосереджена на аналізі інституційних і нормативно-правових умов діяльності політичних партій у трансформаційному контексті, зокрема в умовах воєнного стану, змін безпекового середовища та переосмислення ролі держави у сфері політичної конкуренції [1, с. 42–45; 2, с. 118–121]. У цих дослідженнях електоральний процес розглядається як складник ширшої системи національної безпеки, що зумовлює необхідність корекції традиційних процедур і механізмів партійної діяльності.

Окремий напрям наукових пошуків пов'язаний із вивченням посилення регулятивного впливу держави на політичні партії та визначенням меж допустимого втручання з погляду забезпечення балансу між безпековими потребами й демократичними стандартами політичної конкуренції [4, с. 9–11].

У межах цього підходу правничі дослідження акцентують на трансформації принципів належної діяльності політичних партій, зміні умов їх функціонування та адаптації партійних інститутів до кризових і надзвичайних обставин [5, с. 45–47; 6, с. 82–84]. Водночас зазначені праці переважно зосереджуються на загальнонаціональному рівні аналізу, залишаючи поза увагою специфіку регіональних проявів партійної конкуренції.

Регіональний вимір партійної системи України більш ґрунтовно розкрито в дослідженнях, присвячених феномену регіональних політичних партій та особливостям їх функціонування в межах окремих територіальних спільнот. Зокрема, у працях Р. Манайло-Приходько здійснено комплексний аналіз регіональних партій як специфічного сегмента українського партійного поля, що формується під впливом локальних еліт, соціокультурних чинників і територіальної ідентичності [9, с. 6–9; 10, с. 112–118]. Ці дослідження заклали методологічні передумови для осмислення регіональних партійних систем як відносно автономних конфігурацій. Подальший розвиток регіонального підходу представлений у працях Ю. Остапця, який акцентує увагу на територіальній диференціації партійної конкуренції та динаміці трансформації партійного поля в регіонах України [11, с. 28–31];

12, с. 18–20]. Автор підкреслює, що регіональні партійні системи характеризуються власними моделями конкурентності, рівнями фрагментації та стабільності, які не завжди корелюють із загальнонаціональними тенденціями. Вагоме місце в сучасних дослідженнях посідають також праці, присвячені аналізу виборчих систем і механізмів формування партійного представництва. Особлива увага приділяється проблематиці пропорційної виборчої системи, відкритих і закритих виборчих списків та їх впливу на структуру партійної конкуренції [7, с. 33–36]. Ці дослідження дають змогу простежити інституційні передумови змін у конфігурації партійних систем, однак рідко поєднують аналіз виборчих механізмів із динамікою електоральних циклів на регіональному рівні. Суттєвий емпіричний матеріал щодо сучасних партійно-виборчих процесів представлений у матеріалах наукових конференцій 2024 року, які фіксують нові тенденції трансформації політичної конкуренції в умовах війни та глобальної кризової нестабільності [13, с. 3–5; 14, с. 4–6; 15, с. 6–8]. Водночас ці напрацювання мають переважно описовий або кейсовий характер і потребують подальшої концептуалізації в межах цілісного аналізу впливу електоральних циклів на конфігурацію регіональних партійних систем.

Формулювання мети (постановка завдання). Мета статті – комплексний аналіз впливу новітніх електоральних циклів на конфігурацію регіональної партійної системи України з акцентом на виявлення механізмів трансформації партійного поля на регіональному рівні. Реалізація поставленої мети передбачає осмислення електорального циклу як системного чинника політичних змін, здатного визначати динаміку партійної конкуренції та напрями розвитку регіональних партійних систем у сучасній Україні.

Завдання дослідження – визначити і з'ясувати вплив новітніх електоральних циклів на конфігурацію регіональної партійної системи України: розкрити сутність електорального циклу як чинника трансформації регіональної партійної системи; схарактеризувати основні інституційні та правові умови сучасних електоральних циклів; визначити механізми впливу електоральних циклів на регіональну партійну конкуренцію; систематизувати типи конфігураційних змін регіональних партійних систем.

Методологія дослідження. Методологічну основу дослідження становить поєднання системного, структурно-функціонального та порівняльного підходів. Системний підхід забезпечує розгляд регіональної партійної системи як цілісного утворення, елементи якого перебувають у постійній взаємодії з інституційним та соціально-політичним середовищем. Структурно-функціональний підхід дає змогу виявити функції окремих партійних акторів і механізмів у межах регіонального партійного поля, тоді як порівняльний підхід дає змогу простежити закономірності трансформації партійних систем у динаміці послідовних електоральних циклів і зіставити регіональні моделі партійної конкуренції між собою [12, с. 15–18].

Вклад основного матеріалу з обґрунтуванням отриманих наукових дослідження. Теоретико-методологічні засади дослідження містять електоральний цикл й інтерпретуються як багатовимірний та внутрішньо структурований процес, що охоплює сукупність взаємопов'язаних етапів політичної взаємодії – від передвиборчої мобілізації та формування партійних стратегій до виборчої кампанії, безпосереднього голосування і поствиборчих коаліційних практик. Такий підхід дає змогу розглядати вибори не як ізольовану подію, а як циклічний механізм, що продукує довготривалі наслідки для структури та динаміки партійної системи, впливаючи на стабільність політичного представництва, характер партійної конкуренції та процеси інституціоналізації політичних акторів [17, с. 21–23]. Водночас у сучасних умовах безпекових викликів і воєнного стану електоральні цикли дедалі частіше набувають додаткового змістового навантаження,

пов'язаного з трансформацією політичних інститутів у контексті національної безпеки, що зумовлює необхідність їх аналізу з урахуванням ширшого інституційного середовища функціонування держави і партійної системи [1, с. 42–45].

Конфігурація регіональної партійної системи трактується як комплексна структурна характеристика партійного поля в межах конкретного регіону, що формується поєднанням кількісних і якісних параметрів. До них належать кількість і відносна вага партійних акторів, рівень фрагментації та концентрації, інтенсивність і характер партійної конкуренції, а також ступінь стабільності або мінливості електоральної підтримки. Такий підхід дає змогу фіксувати не лише формальний склад партійної системи, а й особливості її функціонування, відтворюваності та адаптації до змінних політичних умов на регіональному рівні [11, с. 28–30].

З метою емпіричного виміру впливу новітніх електоральних циклів на конфігурацію регіональної партійної системи дослідники застосовують систему взаємодоповнювальних показників, що дають змогу комплексно схарактеризувати структурні та динамічні параметри партійного поля на регіональному рівні. Ключовим індикатором є показник ефективної кількості партій (ENP), який дає змогу оцінити реальний рівень фрагментації партійної системи з урахуванням відносної електоральної ваги партій, а не лише їх формальної кількості. Для фіксації динаміки змін електоральних уподобань між послідовними виборчими циклами використовується індекс електоральної волатильності, що відображає ступінь перерозподілу підтримки між партіями та дає змогу визначити рівень стабільності або нестійкості регіональної партійної системи. Важливим елементом аналізу є показники конкурентності, зокрема різниця між результатами провідних партій та концентрація голосів навколо провідних політичних акторів, які характеризують інтенсивність партійного суперництва в регіоні. Для виявлення просторових особливостей партійної підтримки застосовується оцінка територіальної асиметрії, що дає змогу простежити внутрішньорегіональні відмінності електоральної поведінки та співвідношення процесів націоналізації і регіоналізації партійної підтримки. Поєднання зазначених показників забезпечує можливість цілісного аналізу конфігураційних змін регіональної партійної системи в динаміці новітніх електоральних циклів.

Емпірична операціоналізація показників у регіональному вимірі з метою виявлення впливу новітніх електоральних циклів на конфігурацію регіональної партійної системи емпіричний аналіз здійснюється на матеріалах трьох областей – Івано-Франківської, Чернівецької та Закарпатської. Обрані регіони характеризуються відмінними соціокультурними, етнополітичними та політико-організаційними умовами, що дає змогу застосувати порівняльний підхід та виявити як спільні, так і специфічні закономірності трансформації партійного поля в динаміці електоральних циклів. Ефективна кількість партій (ENP) на регіональному рівні – це показник ефективної кількості партій, що використовують для оцінювання рівня фрагментації партійної системи в кожній із досліджуваних областей. Розрахунок ENP здійснюється окремо для кожного виборчого циклу на основі результатів голосування за партійні списки.

– Івано-Франківська область: ENP застосовують для аналізу співвідношення між ідеологічно спорідненими національно-демократичними партіями та локальними партійними проектами, що дає змогу оцінити ступінь концентрації або розпорошення електоральної підтримки.

– Чернівецька область: показник ENP використовують для фіксації поліетнічної та політично плюралістичної структури партійного поля, де фрагментація часто поєднується з високою конкуренцією між середніми за розміром партійними акторами.

– Закарпатська область: ENP дає змогу простежити вплив етнорегіональних факторів і локальних елітних мереж на рівень фрагментації партійної системи та стабільність її конфігурації.

Електоральна волатильність між виборчими циклами, а також вимірювання динаміки змін електоральних уподобань: у кожному регіоні застосовується індекс електоральної волатильності, який обчислюється між послідовними виборчими циклами:

– в Івано-Франківській області волатильність використовується для оцінки стабільності підтримки традиційних партій і масштабів перетоку голосів у бік нових або ребрендowanych політичних сил;

– Чернівецькій області показник волатильності дає змогу зафіксувати чутливість електоральної поведінки до змін політичного порядку денного та локальних мобілізаційних кампаній;

– у Закарпатській області волатильність аналізується з урахуванням ролі персоналізованих політичних проєктів і впливу регіональних еліт, що зумовлює нерівномірну динаміку підтримки між циклами.

Показники партійної конкурентності й характеристики інтенсивності партійного суперництва: у регіонах застосовують показники конкурентності, зокрема різниця між результатами провідних партій та ступінь концентрації голосів. В Івано-Франківській області ці показники дають змогу оцінити, чи формується домінантна модель партійної конкуренції, чи зберігається відносно збалансоване суперництво між кількома політичними силами. У Чернівецькій області аналіз конкурентності спрямований на виявлення багатопольярної моделі партійного поля з кількома центрами електорального тяжіння. У Закарпатській області конкурентність розглядається крізь призму локалізованої боротьби між партіями, пов'язаними з конкретними територіями або групами впливу.

Територіальна асиметрія та регіоналізація підтримки й поглибленого аналізу конфігурації регіональних партійних систем – застосовуємо оцінку територіальної асиметрії партійної підтримки в межах областей (місто / село, громади, райони).

В Івано-Франківській області асиметрію використовують для аналізу відмінностей між гірськими та рівнинними громадами.

У Чернівецькій області – для виявлення розбіжностей між різними етнокультурними ареалами.

У Закарпатській – для фіксації просторової концентрації підтримки регіональних й етнополітичних партійних проєктів.

Застосування єдиного набору показників (ENP, волатильність, конкурентність, територіальна асиметрія) до трьох областей забезпечує можливість: порівняльного аналізу регіональних партійних систем; виявлення впливу новітніх електоральних циклів на зміну конфігурації партійного поля; формування типології регіональних моделей партійної конкуренції.

Вплив новітніх електоральних циклів на регіональну партійну конкуренцію в Україні формуються в умовах дедалі більшої політичної нестабільності та високої динамічності партійного середовища, що безпосередньо позначається на характері регіональної партійної конкуренції. Підвищена турбулентність виборчих процесів спричиняє істотне зростання електоральної волатильності, унаслідок чого регіональні партійні конфігурації втрачають сталість і дедалі частіше зазнають структурних зрушень між послідовними виборчими циклами. Часті ребрендинги політичних партій, посилення персоналізованих стратегій участі у виборах та поява короткотривалих політичних проєктів трансформують структуру регіонального партійного поля, знижуючи рівень інституціоналізації партій і ускладнюючи формування довгострокових моделей партійного суперництва [12, с. 19–21; 15, с. 7–9].

У цьому контексті регіональна партійна конкуренція дедалі більше набуває ситуативного характеру, орієнтованого на конкретні електоральні кампанії, а не на відтворювані програмні чи ідеологічні лінії розмежування. Електоральні цикли є каталізатором перерозподілу політичних ресурсів у регіонах, сприяючи входженню нових акторів і витісненню попередніх, що посилює асиметрію конкурентних позицій між партіями та підвищує залежність результатів виборів від мобілізаційних і персональних чинників.

Особливої специфіки регіональна партійна конкуренція набуває в умовах воєнного стану, коли відбувається посилення регулятивної ролі держави у сфері діяльності політичних партій. Запровадження додаткових обмежень і механізмів контролю змінює інституційні межі електорального суперництва, звужуючи можливості для повноцінної участі окремих політичних суб'єктів і трансформуючи саму логіку конкурентної взаємодії [4, с. 9–11]. За таких обставин конкуренція в регіонах дедалі частіше відбувається в умовах асиметричного доступу до ресурсів і публічного простору.

Водночас безпековий чинник суттєво впливає на структуру політичних пріоритетів виборців, стимулюючи концентрацію електоральної підтримки навколо загальнонаціональних політичних сил, які асоціюються зі здатністю забезпечувати стабільність і керованість політичного процесу. Це, своєю чергою, обмежує автономію регіональних партійних проєктів і зменшує їх конкурентоспроможність, особливо в загальнонаціональних виборчих циклах [2, с. 124–126]. Так, електоральні цикли сприяють посиленню тенденцій до націоналізації партійної конкуренції, хоч і не усувають повністю регіональну специфіку політичного суперництва.

Водночас матеріали наукових конференцій і сучасні емпіричні спостереження засвідчують збереження стійких регіональних відмінностей партійної конкуренції, зумовлених соціокультурними характеристиками регіонів, діяльністю місцевих політичних еліт та функціонуванням специфічних регіональних політичних мереж [13, с. 6–8; 16, с. 52–55]. У результаті регіональна партійна конкуренція в Україні формується як багаторівневе явище, в якому загальнонаціональні тренди, задані новітніми електоральними циклами, поєднуються з локальними моделями політичної взаємодії, що забезпечує різноманіття конфігурацій партійного суперництва на регіональному рівні.

Типи конфігураційних змін регіональної партійної системи: аналіз новітніх електоральних циклів дає змогу виокремити низку типових конфігураційних змін, які характеризують трансформацію регіональних партійних систем в Україні. Зазначені зміни відбуваються не ізольовано, а в межах взаємодії інституційних умов виборчого процесу, структури партійної пропозиції та мобілізаційних практик, що зумовлює багатовекторний характер регіональної партійної динаміки.

По-перше, у регіональних партійних системах фіксується коливання між процесами фрагментації та концентрації партійного поля. В окремих регіонах спостерігається зростання кількості політичних акторів, здатних брати участь у реальній електоральній конкуренції, що веде до підвищення рівня фрагментації та ускладнює формування стабільних коаліцій у представницьких органах влади. За таких умов коаліційні конфігурації набувають ситуативного характеру, а політична взаємодія між партіями дедалі більше залежить від короткострокових електоральних інтересів, а не від програмної або ідеологічної спорідненості [11, с. 32–34]. Водночас у межах інших регіонів простежується протилежна тенденція – концентрація електоральної підтримки навколо обмеженого кола партій, що формує домінантні або квазідомінантні моделі партійної конкуренції.

По-друге, новітні електоральні цикли актуалізують напруження між процесами націоналізації та регіоналізації партійної підтримки. У загальнонаціональних, передусім

парламентських, виборчих циклах спостерігається домінування загальнонаціональних партій, що володіють значними організаційними та комунікаційними ресурсами. Натомість місцеві вибори створюють інституційні та політичні можливості для появи й посилення регіональних партійних проєктів, орієнтованих на специфічні локальні інтереси та мережі впливу [9, с. 13–15; 15, с. 8–10]. У результаті регіональні партійні системи демонструють комбіновані моделі, у яких елементи націоналізованої конкуренції поєднуються з регіонально зумовленими форматами політичного суперництва.

По-третє, визначальною характеристикою сучасних електоральних циклів є високий рівень електоральної волатильності, що безпосередньо впливає на стабільність регіональних партійних систем. Часті перерозподіли електоральної підтримки між партіями, зникнення одних політичних акторів і поява інших послаблюють процеси інституціоналізації партій, ускладнюючи формування сталих моделей політичного представництва на регіональному рівні [12, с. 21–23; 14, с. 5–7]. За таких умов регіональні партійні системи набувають рис тимчасових конфігурацій, чутливих до кожного нового електорального циклу та зовнішніх політичних впливів.

Загалом, виокремлені типи конфігураційних змін свідчать про те, що регіональна партійна система в Україні перебуває в стані постійної трансформації, де стабільність і мінливість, національні й регіональні тенденції, фрагментація і концентрація співіснують у різних пропорціях залежно від конкретного електорального циклу та регіонального контексту.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Проведений аналіз засвідчує, що новітні електоральні цикли в Україні набувають статусу ключового чинника, який визначає напрями та темпи трансформації конфігурації регіональної партійної системи. Їх вплив проявляється в зміні складу партійних акторів і форматів їх взаємодії, у коливаннях рівня фрагментації та концентрації партійного поля, у переформатуванні моделей партійної конкуренції, а також у варіативності стабільності електоральної підтримки в межах конкретних регіонів. У результаті електоральні цикли є не лише інструментом відтворення представницьких інституцій, а й механізмом, що «перезапускає» регіональне партійне середовище, змінюючи стимули для коаліційної поведінки, входу / виходу політичних суб'єктів та інституціоналізації партійних структур на місцях.

Уважаємо, що регіональні партійні системи формуються як продукт взаємодії інституційних, структурних і мобілізаційних механізмів, а отже, не можуть розглядатися як проста проєкція загальнонаціональної партійної системи. Інституційні параметри виборчого процесу задають межі конкурентної взаємодії, структурні чинники визначають конфігурацію партійної пропозиції та відтворення / оновлення політичних акторів, тоді як мобілізаційні механізми забезпечують варіативність електоральних результатів залежно від локальних порядків денних і ресурсів регіональних мереж. Така взаємодія пояснює одночасне існування спільних загальнонаціональних трендів і стійких регіональних відмінностей партійного суперництва.

Установлено, що умови воєнного стану та посилення регулятивної ролі держави змінюють структуру політичної конкуренції, сприяючи концентрації підтримки навколо загальнонаціональних політичних сил і підвищенню асиметрії можливостей для окремих суб'єктів політичного процесу. Водночас регіональні відмінності не нівелюються повністю: соціокультурна специфіка, локальні елітні конфігурації та особливості регіональних політичних мереж підтримують різноманіття моделей партійної конкуренції та зумовлюють неоднакові траєкторії трансформації партійних систем у різних областях.

Практична значущість одержаних результатів полягає в тому, що запропонований підхід може бути використаний як методична основа для подальших порівняльних

досліджень регіональних партійних систем України, зокрема із застосуванням індикаторів фрагментації, конкурентності, волатильності та територіальної асиметрії підтримки. Теоретико-методологічні результати дослідження сприяють уточненню уявлень про електоральний цикл як чинник конфігураційних змін і розширюють можливості аналізу регіональних партійних систем у сучасних умовах, особливо в кризових і безпекових.

Список використаної літератури

1. Дерев'яно С. М., Кобець Ю. В., Матвієнків С. М. Система національної безпеки : навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2025. 160 с. URL: <https://lib-repo.pnu.edu.ua/bitstream/123456789/22834/1/derevianko-s.m.-kobets-ju.v.-matviienkiv-s.m.-metodychni-rekomendatsii-do-kursu-systema-natsionalnoi-bezpeky.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
2. Національна безпека України : навчальний посібник / С. М. Дерев'яно, Ю. В. Кобець, Т. Б. Мадрига та ін. ; за заг. ред. В. В. Марчука. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2025. 372 с. DOI: 10.36059/978-966-397-494-1. URL: <https://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi84/0063987.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
3. Климончук В. Й., Москалюк М. Формування Балто-Чорноморського оборонного союзу: стратегічні перспективи та виклики. *Вісник Прикарпатського університету. Серія: Політологія*. 2025. Вип. 20. DOI: 10.32782/2312-1815/2025-20-6. URL: <https://journals.pnu.if.ua/index.php/politology/article/download/221/216/444> (дата звернення: 08.01.2026).
4. Коцюруба О. Посилення впливу держави на політичні партії: вимушений захист чи згортання демократії? *Український часопис конституційного права*. 2024. № 1. URL: <https://www.constjournal.com/wp-content/uploads/issues/2024-1/pdfs/2-olhakotsiuruba-posylennia-vplyvu-derzhavy-politychni-partii-vymushenyi-zakhyst-chy-zhortannia.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
5. Янчак П. О. Діяльність політичних партій як показник розвитку громадянського суспільства та демократичної держави в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 03(1). DOI: 10.24144/2788-6018.2025.03.1.10. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/06/12.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
6. Янчак П. О. Принципи належної діяльності політичних партій в сучасних умовах розвитку України як конституційної держави: виклики воєнного стану. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. № 04. Ч. 3. DOI: 10.24144/2788-6018.2025.04.3.79. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2025/08/81.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
7. Чорненький В. І., Сподарик М. Б. Пропорційна виборча система на парламентських виборах: до питання про відкриті та закриті виборчі списки у світлі європейського досвіду. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2025. Вип. 90. DOI: 10.24144/2307-3322.2025.90.5.33. URL: <https://visnyk-juris-uzhnu.com/wp-content/uploads/2025/09/35-4.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
8. Савчин М. Чесноти і цінності у праві та їх вплив на Конституцію. *Право України*. 2024. № 1. DOI: 10.33498/louu-2024-01-108. URL: https://pravoua.com.ua/storage/files/magazines/files/article-pravo_2024_1-s8.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
9. Манайло-Приходько Р. Ю. Феномен «регіональних» політичних партій в Україні. 2016. URL: <https://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/8145/1/manailo-prikhodko.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).

10. Манаїло-Приходько Р. Ю. Регіональний вимір розвитку та функціонування партійної системи України : дис. ... канд. політ. наук. Ужгород, 2018. URL: https://www.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/09/dis_manailo-prykhodko.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
11. Остапець Ю. О. Регіональні особливості розвитку партійної системи України. *Регіональні студії*. 2021. № 27. URL: https://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/27/27_2021.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
12. Остапець Ю. О. Трансформація партійної конкуренції в регіонах України. *Регіональні студії*. 2024. № 29. URL: <https://regionalstudies.uzhnu.uz.ua/archive/29/2.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
13. Партійно-виборчі процеси та політико-інституційні відносини в умовах російсько-української війни та кризи світового розвитку : український, європейський і світовий виміри : матеріали міжнар. наук. конф. (листопад 2024 р.). Вип. 9. URL: https://projects.dnister.org.ua/publications/parties/Parties_Vol_9.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
14. Романюк А. Трансформація партійних систем у посткризових демократіях. *Партійно-виборчі процеси та політико-інституційні відносини...* : матеріали міжнар. наук. конф. (листопад 2024 р.). URL: https://projects.dnister.org.ua/publications/parties/Parties_Vol_9.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
15. Молочко П. Регіональні партійні проекти у структурі сучасної української політики. *Партійно-виборчі процеси та політико-інституційні відносини...* : матеріали міжнар. наук. конф. (листопад 2024 р.). URL: https://projects.dnister.org.ua/publications/parties/Parties_Vol_9.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
16. Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри : збірник матеріалів V Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 25–26 квітня 2024 р.). Івано-Франківськ, 2024. 256 с. URL: <https://kpol.cnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/102/2024/12/zbirnyk-materialiv-v-mizhnarodnoi-naukovo-praktychnoi-konferentsii-politychni-protsezy-suchasnosti-hlobalnyj-ta-rehionalnyj-vumiry-2024r.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
17. Лебедюк В. В. Політичні партії і вибори: українські та світові практики : збірник наукових статей і тез. Острог, 2018. URL: https://eprints.oa.edu.ua/id/eprint/8429/1/lebediuk_20210218.pdf (дата звернення: 08.01.2026).
18. Кобрин В. Ризики у реалізації політичної участі виборців з інвалідністю у післявоєнний період. Громадянська мережа ОПОРА, 2024. URL: <https://komsamovr.rada.gov.ua/uploads/documents/44349.pdf> (дата звернення: 08.01.2026).
19. Основні права людини: німецько-український правовий вимір / М. В. Гришук, М. В. Савчин та ін. ; за ред. Р. С. Мельника. Одеса : Гельветика, 2022. 403 с. URL: <https://ccu.gov.ua/library/osnovni-prava-lyudyny-nimecko-ukrayinskyu-pravovyy-vymir> (дата звернення: 08.01.2026).

THE IMPACT OF RECENT ELECTORAL CYCLES ON THE CONFIGURATION OF THE REGIONAL PARTY SYSTEM

Mykola Lutsky

*Vasyl Stefanyk Carpathian National University,
Department of Political Science
57 Shevchenko St., 76018, Ivano-Frankivsk, Ukraine
ORCID: 0009-0007-4094-8911*

The article provides a comprehensive analysis of the impact of recent electoral cycles on the transformation of the configuration of Ukraine's regional party system in the context of profound political and institutional changes, martial law, and increased turbulence in electoral processes. It is argued that electoral cycles in modern Ukraine go beyond the purely procedural mechanism of renewing representative bodies of power and acquire the role of a system-forming factor that determines the parameters of party competition at the regional level.

It is proven that changes in electoral rules, the nature of electoral competition, conditions for political mobilization, and the structure of party proposals lead to the reformatting of regional models of party rivalry, which manifests itself in fluctuations between stabilization and destabilization of the party field, increased or decreased fragmentation, and changes in the balance between the processes of nationalization and regionalization of party support. An analytical framework for studying the impact of electoral cycles on regional party systems is proposed, based on a combination of indicators of effective party number, electoral volatility, level of competitiveness, and territorial asymmetry of political party support.

It is shown that the latest electoral cycles function as a kind of “switch” for the configuration of the regional party field, creating new incentives for coalition behavior, party rebranding, the entry and exit of political actors from the electoral process, as well as for the institutionalization or, conversely, erosion of regional party centers. It is concluded that regional party systems in Ukraine are not a mechanical reflection of the national party system, but are formed under the influence of cyclical interaction of institutional, structural, and mobilization factors.

Key words: elections, electoral volatility, electoral cycle, party field configuration, party competition, political parties, regional party system, regional dimension.

Дата першого надходження статті до видання: 22.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 24.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 19.05.2026